

DEL II ÅTGÄRDER

Nedan beskrivs utvecklingsåtgärder, på det sättet som det är överenskommet med Västanfjärds byaråd. Åtgärdsförslagen har sin grund i den föreskrivna situationen i Västanfjärd, och de behov och ideer som enkätet lyfte fram (se SWOT). Åtgärderna presenteras först på allmän nivå, och senare mer detaljerat, delade i 'Viktigaste åtgärder' och 'Vidare åtgärder'.

Strategi

Västanfjärds byaråd har år 2012 startat projektet 'För Västanfjärd, i Tiden', för att skapa en sockenplan för hela Västanfjärd. Sockenplanen är tänkt att i första hand användas vid den övergripande planeringen inom Västanfjärd samt som utgångsläge för olika utvecklingsprojekt. Hela Västanfjärd har idag 21 byar, som alla borde få uppmärksamhet, på ett eller annat sätt.

MÅLET är att öka antalet invånare och arbetsplatser, service och entreprenörer.

Spjutspetsen

Lammala är hela Västanfjärds servicecentrum. Ju högre dess servicenivå är, desto bättre för alla byar och invånare. För att upprätthålla och även höja sin servicenivå behöver Lammala mera pengar, dvs. ökad kundflöd, vilket fortfarande betyder mer trafik. Endast på detta sätt kan Lammalas utbud växa till förmån för de fastboende samt sommargäster i hela Västanfjärd.

Fem vägar

KVL_kartta_VARELY_2011 Kemiö

Västanfjärd kan nås via fem vägar. Dock har endast Tappovägs vägskäl utmärkts med en VÄSTANFJÄRD-skyld. Numera använder nästan ca 65% av all trafik till Lammala just Tappovägen. Under dessa omständigheter är Västanfjärd effektivt en återvändsgränd, *cul de sac*, med minimalt antal utomstående trafikanter - eller kunder. Nya kunder kan attraheras med nya intressanta besöksmål.

Destinationer

Västanfjärd har redan nu flera intressanta destinationer att besöka. De mest potentiella ligger dock före Lammala, såsom Bjärkas Golf, Rohan Tallit, och VUFs tennis och minigolf. Tyvärr kan man besöka alla dessa mål utan att alls komma till Lammala - om trafikanten vänder tillbaka efter sina besök, får Lammala absolut inga kunder till.

FÖRSLAG: Lammalas attraktivitet höjas till en tillräckligt hög nivå, så att kunder till de ovan nämnda attraktionerna verkligen börja bli till förmån för hela Västanfjärd.

Tre sätt

Intressanta mål, ankomsten av turister samt den 'kritiska linjen' i Västana fjord.

Man kan öka Lammalas kundflöde på tre sätt:

a) Upphöja extra fina (nya) attraktioner inom Lammala, t.ex:

- Finlands största jungfrudans + naturstigen i Misskärr
- Finlands minsta turistinfo i Lammala
- Åbolands Sjökvarter på Kalkholmen
- Kalkholmens flytande bro till Timmernäset
- Västana fjordsvikens nya flytande hus - samt båthus (egen stil) (genius loci)
- Lammala bibbans övrevåningens växlande utställningar
- Lammalas nya naturstig + bellavista-tornet (eller flera torn)
- Nya Sjöfarthuset i ett gammalt båtredarhus

b) Upphöja (nya) attraktioner bakom Lammala, t.ex:

- Illogruvor (ljus- och ljudspektakler; konserter; lokala Kräfter för mat)
- Gräggnäs simstrand (efter utvecklingen)
- Brännboda skolas nya aktiviteter (efter försäljning och ny entreprenör)
- Västana fjords nya mathantverk och rosenkultur: besökssträdgårdar, Rosenfabriken
- Sundvikens nya aktiviteter (nytt multikulturhus; Sillfabrikens nya cafeteria)
- Vestlax nya aktiviteter; sommar-teater på Stenholmen (Timmerman)
- Uthyrningsstugor kunde ge en ny kundgrupp till Lammala och dess företag

c) Skapa sådana nya attraktioner utanför Västana fjord som orsakar transittrafik:

- bilfärjan från Sundviken till Skata, Bromarv (asfaltvägar + Sillfabrikens cafeteria), eller
- vajerfärjan från Sunderstöviken till Skata (smala sandvägar + ingen service)

FÖRSLAG: Alla dessa förbättringar bringar mer genomfartstrafik på Västana fjords egen ringväg.

- för trafiksäkerhetens skull borde lätttrafikleder byggas samtidigt längs Sundviksvägen.

- En annan sak är, att endast en betydande ökning av trafiken kunde leda till de länge önskade väg reparationspengarna...

A VIKTIGASTE ÅTGÄRDER

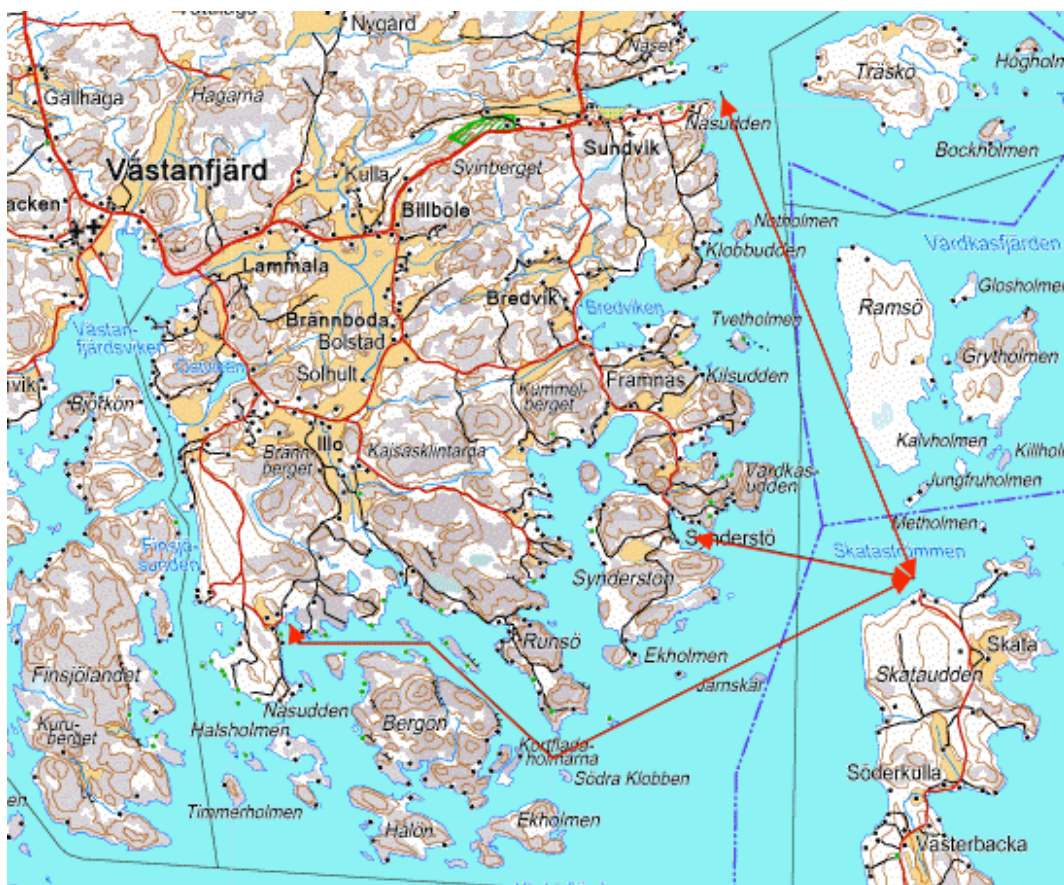
1. VÄGAR

5 vägar leder till Västanfjärd. Brantens väg är för smal för publik transport, Vestlaxvägen är i farlig skick, Tappovägen är den enda som har märkts med skylt, då Björkbodavägen och Dalsbruksvägen ännu är utan skyltar.

FÖRSLAG: Västanfjärd behöver bättre vägförbindelser, med flera skyltar, som leder mer gäster genom Västanfjärd.

1.1 Ny Genväg Bromarv - Pargas

Västanfjärd - Bromarv landsvägsfärja

Byrådets ordförande har tagit kontakt med Vättilax byråd i Bromarv, som är intresserad av samarbete. En 12 personers landningsbåt finns färdigt i Illoport. Den kan också ta motorcyklar och cyklar.

Västanfjärds byråd har besökt Bromarv och diskuterat samarbetet. Bromarvsborna önskar att det skulle åstadkommas en förbindelse inte enbart för fotgängare och cyklister, utan också bilar och bussar.

Bromarv önskar någon gammal billig vajerfärja från Sunderstöviken till Skata i Bromarv. Problemet är att vägnätet till Sunderstö inte kan ta bussar. En annan möjlighet skulle vara någon förbindelsebåt, som skulle åka från Sundviken till Skata i Bromarv.

Projektledaren har tagit reda på möjligheter att hitta lämpliga färjor. Finnferries (Suomen Saaristovarustamo Oy) äger nu alla statens gamla förbindelsebåtar. Efter anbudsförfarandena håller många dugliga förbindelsebåtar på att bli stående. De första blir lediga 2013: Viken (Pargas ruttområde) och Jurmo II (Iniö ruttområde). I början av år 2014 blir Rosala II (Hitis ruttområde) och Kaita (Rimito ruttområde) lediga. Det är

inte säkert vad rederiet tänker göra med de här förbindelsebåtarna, men man skulle kunna tro, att man kunde till exempel få hyra någon av dem.

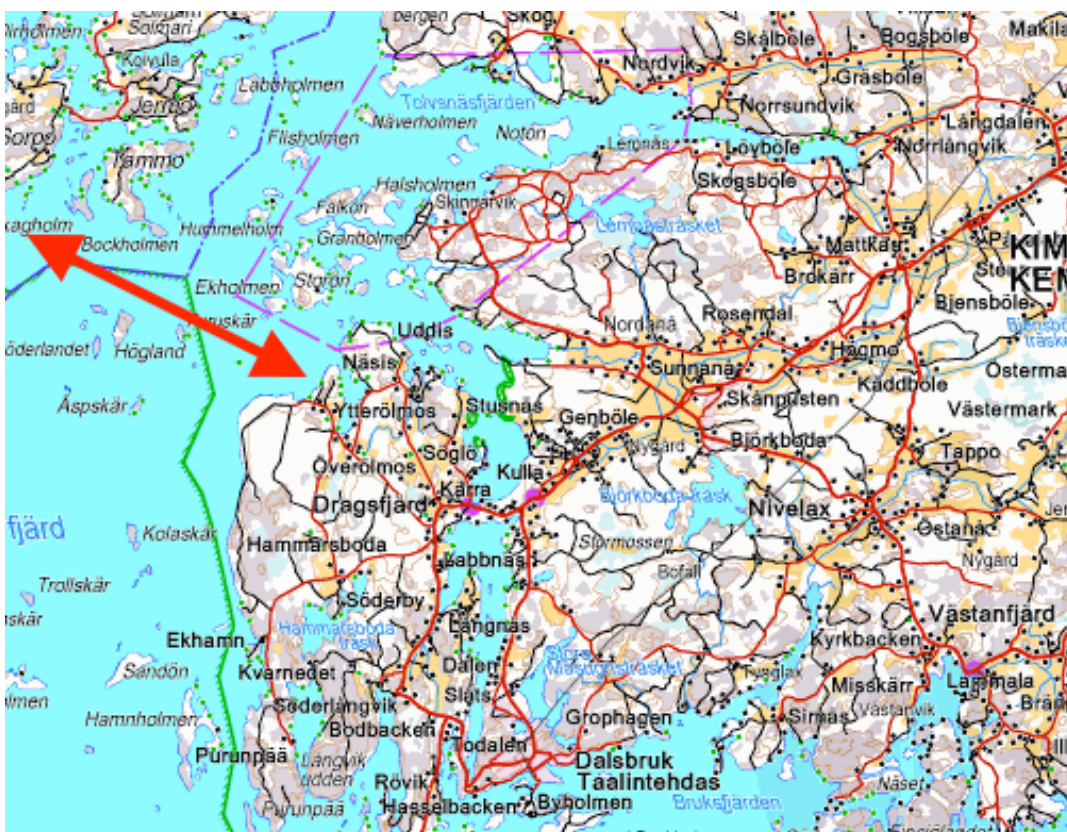
Av de förbindelsebåtarna som skall bli lediga, är speciellt dessa landsvägsfärjor intressanta:

- **Viken** = 13 personbilar ledig 2013
- **Kaita** = 8 personbilar ledig 2014

Båda kunde vara lämpliga på Sundvik - Skata ruten.

Förbindelsen Västanfjärd - Bromarv har diskuterats med Martti Nilsson, ledare för Central Baltic cykelprojektet. Han anser att förbindelsen är viktig, speciellt om den har en motsvarande förlängning, lätttrafikförbindelse Kimitoön - Högländet - Pargasport.

1.2 Kärra - Pargasport båtförbindelse

Den här förbindelsen har diskuterats med **Markku Lindroos** i Ölmos (potentiell trafikerare) och handelsmannen **Riitta Kosk** i Pargasport (behovet finns redan).

FÖRSLAG: Lätttrafikförbindelsen (Nagu) - Pargasport - Kimitoön kunde först förverkligas med Janne Lehtos (JaLeLine Oy) nya stora ribb (2012). Han trafikerar redan med turbåten m/s Autere på ruten Åbo - Sjalö - Nagu, och med den lilla turbåten m/s Brunssi (minikryssningar i Nagu) och m/s Ruissalo (Aura å - Runsala).

1.3 Gemensam trafik

- **Transportpool** (e.g. via Facebook) möjliggör skjuts från/till buss som kommer till Kimito el. Dalsbruk
- **Samtransport** (e.g. via Facebook) med möjlighet att stanna ett par timmar i Dalsbruk el. Kimito.
- **Anropstaxi** el. **periferiskjuts** till Kimito och/eller Dalsbruk och för övrigt samordna olika skjutsformer som kyrktaxi, skoltaxi, färdtjänst, m.m.

1.4 Cykelled längs Lammalavägen och Sundviksvägen

Cykelleden behövs så att skolbarnen inte behöver använda den livligt trafikerade landsvägen som inte har lämpliga kanter för lätt trafik.

1.5. Vägskyltar

Dalsbruksvägens och Hertsbölevägens korsning i Dalsbruk, ©Aaro Söderlund 2012

Projektet har förhandlat med Åbo vägdistrikts vägmästare **Markus Salminen** för att få åtminstone en officiell vägskylt i Dalsbruk, vid Dalsbruksvägens och Hertsbölevägens korsning (se i bild). Nu behövs byrådets fullmakt åt projektledaren för att han kunde lämna in en officiell ansökan för skylten.

FÖRSLAG: byrådet ger fullmakt åt projektledaren ASAP, för att skyltningen färderas på våren 2013.

©Peter Flinkman, Sillisatama Oy 2012

Byrådet har redan beställt VÄLKOMMEN - VÄSTANFJÄRD - TERVETULOA skyltar för att markera alla de 5 vägarna som leder till Västanfjärd. Dessa åtgärder skall hjälpa den potentiella inkommande trafiken att bättre hitta Västanfjärd.

FÖRSLAG: skyltarna monteras på plats på våren 2013, så fort som möjligt.

1.6 Banderoller

Skärgårdens skördefest banderoll i Nagu, foto ©Aaro Söderlund 2012

I fall vägområdets ägare (staten eller kommunen) accepterar, skulle platser för 9 x 1 m banderoll sättas upp över vägar:

- 1) i Lammala vid Knallis / biblioteket
- 2) på Kalkholmens huvudbrygga.
- 3) Vårdkasen kunde också få nytta av sin egen banderollplats inom tomten vid inkörning.
- 4) i Sundvik, över Fiskhamnsvägen.

Banderollerna skall bytas nästan varje sommarvecka enligt händelsekalendern, för att påminna om det följande evenemanget, på så sätt att det alltid finns en banderoll uppe (t.ex. 'VÄLKOMMEN TILL VÄSTANFJÄRD' om ingenting annat). Ensidig banderoll kostar ca. 300€ i Lightpress i St Karins. Banderollen kommer fram bekvämt i postpaket.

FÖRSLAG: byrådet säljer reklamplats på banderollerna, och beställer Välkommen-banderoller (Välkommen till Lammala, Välkommen till Västlax, Välkommen till Sundvik osv.) som monteras på plats i maj 2013.

2. FARLEDER

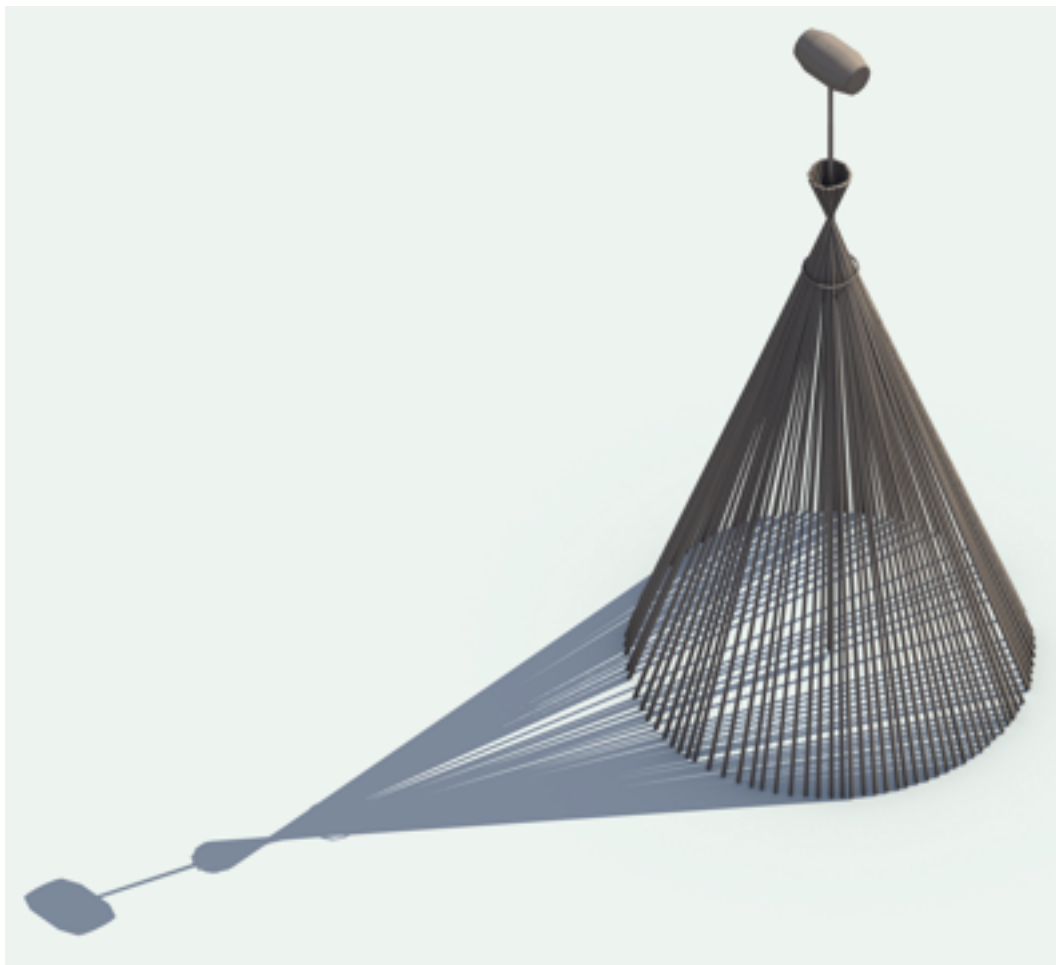
2.1 Båtfarledsnätet

Västanfjärd är även från sjösidan sett en *cul de sac*. Det finns två officiella sjöleder till Västanfjärd, parallellt öster- (-2,4 m) och väster om Finsjölandet (-1,5). Den senare syns inte än på sjökortet.

De nuvarande lederna ger inte ännu möjlighet eller orsak till en gästhamn på Kalholmen. Lederna borde synas på nya sjökort. Ytterligare behövs välmarkerade (och, om möjligt, belysta) offentliga leder, så att genomfartstrafiken blir möjlig.

Utan dem skulle gästhamnen inte vara lönsam. Första och största behovet av åtgärder gäller Norrsundet, som förenar Lammala med Dalsbruk.

2.2 Sjömärken och båkar

Nagu Museifarled 2007, ©Arkitektbyrå Aaro Söderlund Oy

- Alla Västanfjärds sjöleder borde vara officiella för att få dem markerade på nya sjökort.
- Vid Kummelviken på Finsjölandets södra tipp kunde en ny båkar med VÄSTANFJÄRD-skylden stå som 'inkastare' för dem som seglar in från Salo, Bromarv, Hangö (Esbo, Helsingfors) riktningar.
- Norrsundets rutt från Dalsbruk till Västanfjärd - som förhoppningsvis öppnas - skulle ha en ny svängbro för lätt trafik med VÄSTANFJÄRD-skylden, som port för dem som seglar in från Dalsbruks hållet (Kasnäs, Högsåra, Pargasport, Åbo, Nådendal, Nagu, Mariehamn...).

FÖSLAG: projektledaren fortsätter att förhandla med farledsmästare Peter Lindberg, Skärgårdshavets sjöfartsdistrikt.

2.3 Norrsundets farled

Norrsundets farled

Finsjölandets östra led kan inte, enligt trafikverket, fördjupas. Under nuvarande omständigheter finns det egentligen bara ett genomförbart sätt att få mera farleder till Västanfjärd: strandleden genom Norrsundet till turistcentret Dalsbruk. Denna viktiga led är nu oanvändbar. Den officiella orsaken är en låg elledning, men i verkligheten är leden begränsad av en liten trä- och stål-lyftbro och dess brobankar (bygglov?).

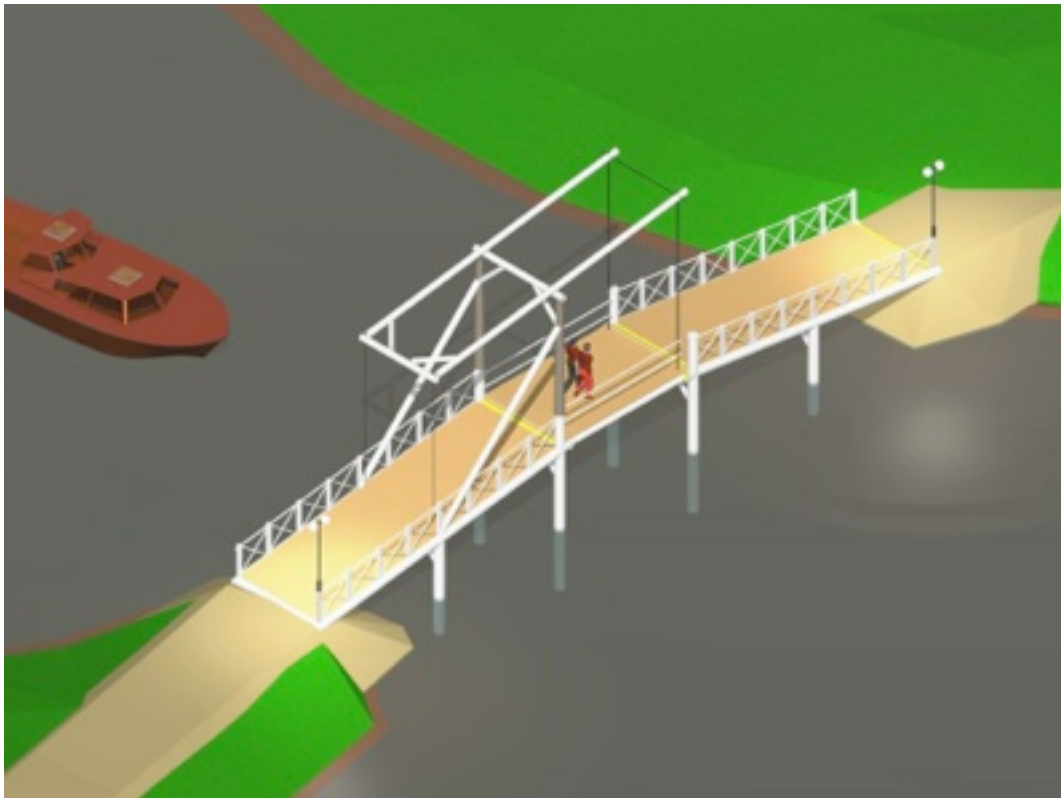

Norrsundets blockering, ©Aaro Söderlund 2012

Västanfjärds och Dalsbruks gemensamma intresse skulle vara, att strandleden öppnas, men så att de ca 20 friditsbosättningar på området skulle uppleva det positivt. Leden behöver offentliggöras, för att den skulle komma med på sjökortet.

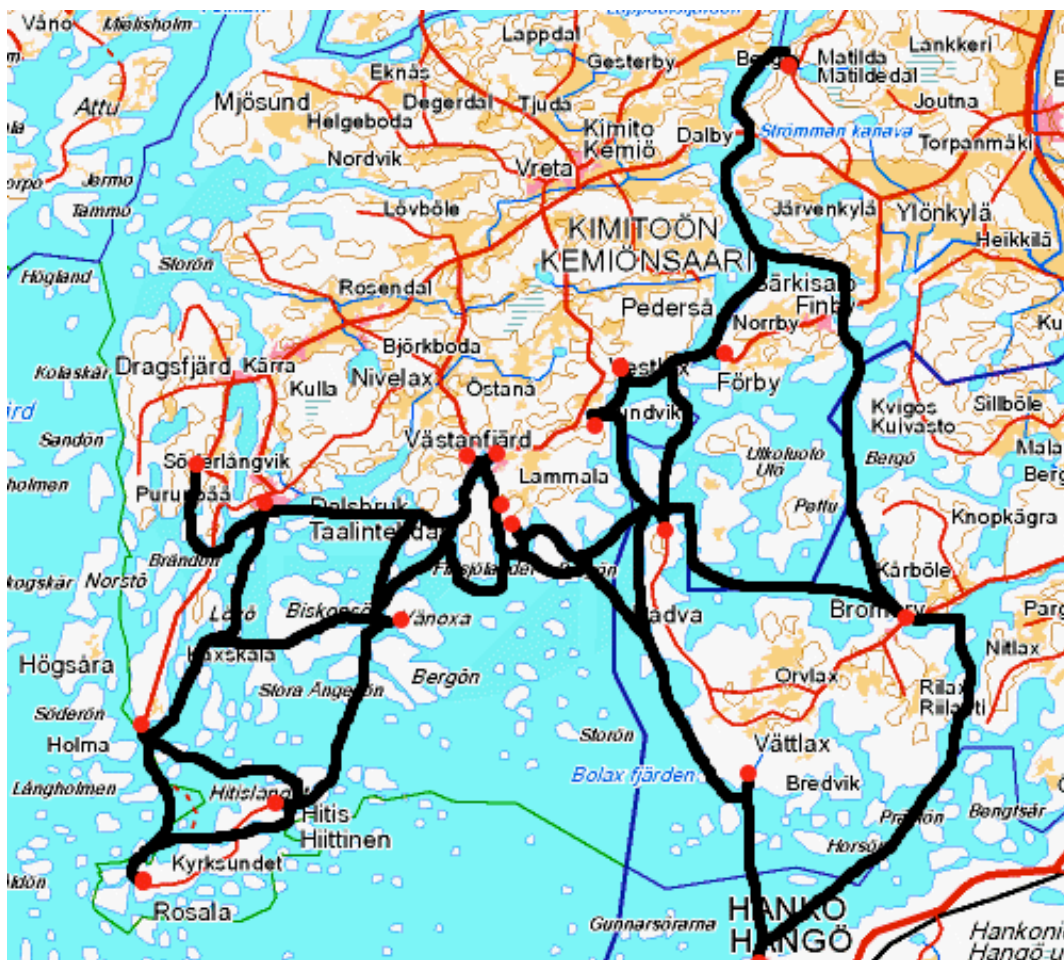
Så här kunde Västanfjärd ändras till gästhamnsort, i samarbete med Dalsbruk.

FÖRSLAG: projektledaren fortsätter att förhandla med farledsmästare Peter Lindberg

Lyftbro ©Arkitektbyrå Aaro Söderlund Ab 2003

2.4 Kajakrutter

Västanfjärds möjliga kajakrutter

Västanfjärds smala, grunda och skyddade vattenområden kan vara krävande för båtfarare, men perfekta för paddlare. Utvecklandet av kajakrutter förutsätter inte att det finns offentliga leder eller ändringar på sjökort, endast ett plastat kartutdrag, som man ger åt kunden, med rutten märkt med filtpenna.

Kajakrutterna kan emellertid växa till båtleder, som i bästa fall kunde stödja tillkomsten och utvecklingen av Kalkholmens gästbåtshamn.

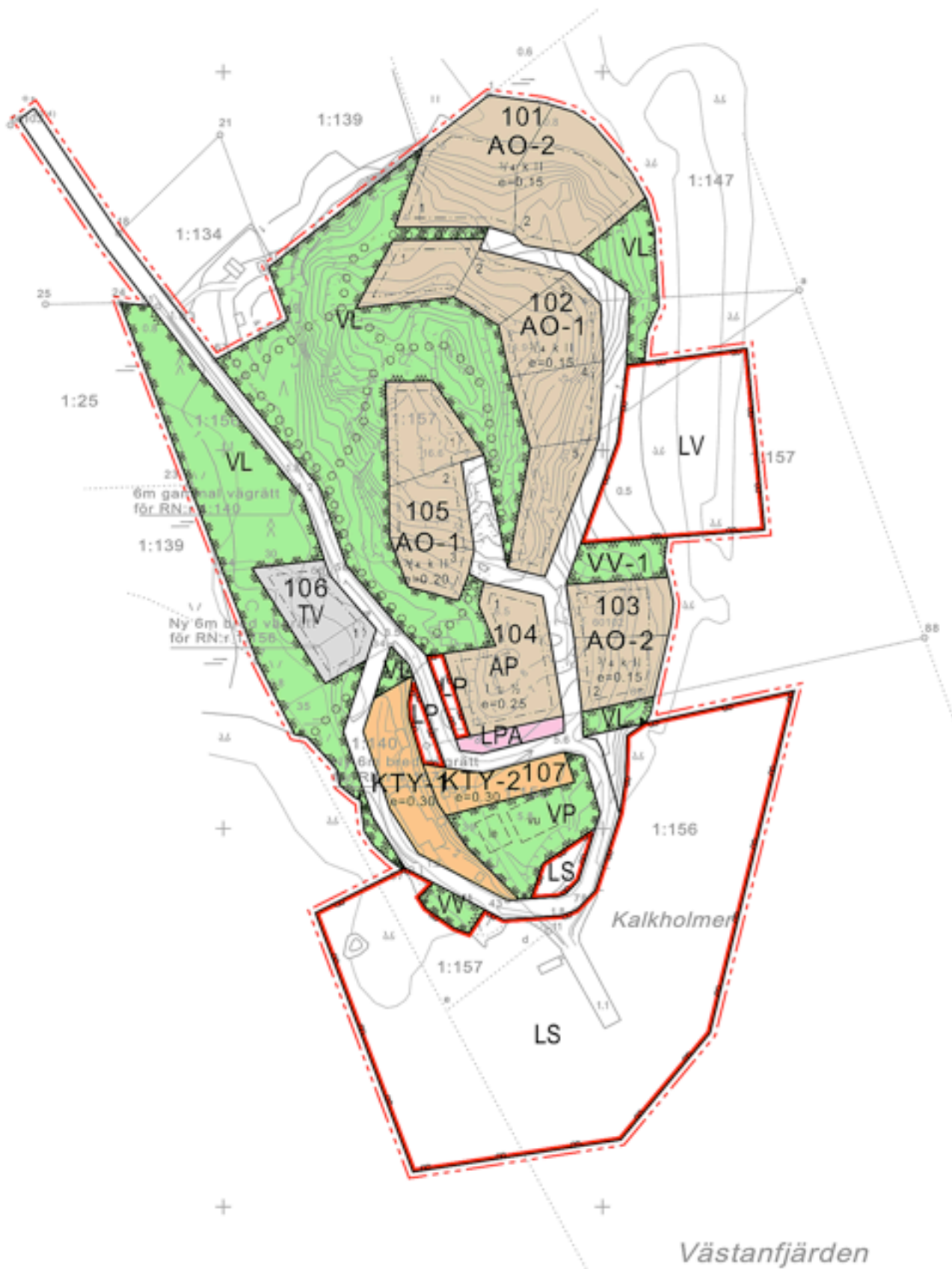
FÖRSLAG: Kajakruttnätet utvecklas och marknadsförs i samarbete med Meri-Teijos Extremefun¹, Kasnäs Watersport samt Ragnar Antons Stugby², Bromarv och Hangö, och andra intresserade parter.

¹ www.extremefun.org

² <http://www.kimitoon.fi/sv/turism/upplev/paddling>

3. KALKHOLMEN

Kalkholmens planutkast, Kimitoöns kommun

Kalkholmens utvecklingsbehov betraktas nedan med hänsyn till Åbolands Sjökvarter, gästhamnen och Caravan parkering.

3.1. Åbolands Sjökvarter

Även om det fanns före, i och/eller bakom Lammala hur många som helst intressepunkter, behövs nog ännu ett sådant spjutspetsmål, som överskrider mediatröskeln, och lyfter hela Västanfjärd på en gång till allmän vetskap. Med det kan andra projekt och aktörer få ny uppmärksamhet och nya kunder.

Eugeniavarvet, foto ©Aaro Söderlund 2012

När man tänker på aktivering av Västanfjärd, har Kalkholmen en central betydelse. Och när man tänker på aktivering av Kalkholmen, är Eugeniavarvet naturligt i focus där. På följande lista av konkreta projektideer utgår man från att Eugeniavarvet och Kalkholmen är Västanfjärds spjutspets.

Man anser på turistinfot på Villa Lande, att utveckling av Kalkholmen till Åbolands Sjökvarter är Västanfjärds största, om inte enda möjlighet att få positiv uppmärksamhet, nya turister och kassaflöde.

Redan Åbolands Sjökvarter ensam kunde lyfta Västanfjärd till en vältjänad position inom de olika turistattraktionerna på Kimitoön. Därför borde man satsa kraftigt på det. Träbåten och segelskeppet är Västanfjärds nyckelord.

Träbåtar och -skepp kan vara Västanfjärds egen specialitet: byggande, reservdelsproduktion, reparerande, vinterförvaring och service, samt skolning - 'träbåtsdoktorn'. Dessa aktiviteter kunde man utveckla i samarbete med svenskspråkiga yrkeshögskolor, med att bjuda ut praktikplatser på Kalkholmen för studerande av traditionella tekniker => billiginkvartering, etc?

Västanfjärds träbåtsdagar kunde ge möjlighet till kappseglingar för träbåtar.

Västanfjärds träbåts-seglingsskola för barn.

Västanfjärds träbåtsföreläsningar.

Träbåtarna hör ihop med den traditionella båthustraditionen, och dess underhållande med att bygga nya båthus.

I följande kapitel diskuteras (1) möjligheten att bygga ny skepp, (2) producera skeppsdelar för andra båtprojekt eller existerande båtar, (3) båtbygge, (4) production av båtrelaterade material, (5) souvenirer, samt (6) sjöevenemang för allmänheten.

- Administration

Kalkholmens sjökvarteret skulle ha ett eget administrativt organ.

Kommunen skulle stöda aktiviteterna med sådana nödvändiga investeringar i Kalkholmen, som är omöjliga för de lokala (frivilliga) aktörerna.

- Aktiviteter

a) Nybyggning

Byggandet av den nya segelbåten på Västanfjärd Kalkholmen har diskuterats med **Åsa Rosenberg**, ombudsman för Svenska Kulturfonden i Åboland/Åland. Svaret var inte enbart negativt. Men finansiering av dåligt fungerande eller otraditionella lösningar vill de inte stöda.

Besättningen på S/s Alexandra har berättat, att en planerare av moderna båtar har ritat S/s Österstjärnan så smal, att man inte riktigt kan segla henne.

S/s Alexandra, som har en mast, har i sin tur det största enstaka seglet i Finland, som gör att hon är mycket krävande att segla i stark vind.

Man använde otraditionella byggmetoder på S/s Jakobstads Wapen, och det förstörde skeppets stockskrov på några år.

Normalt, när man bygger om segelskepp som har burit tunga laster, till ny användning, ändrar man formen av botten från U till V, som nog är lämpligare till lätt chartersegling. Men då ädrar man skeppet till något helt annat, oäkta. Det torde orsaka överraskande seglingsegenskaper.

Som nybyggningsobjekt behöver man ha ett skepp med bevarade ursprungliga ritningar, och som förblir i ursprungligt bruk, och vars skrov och mastverk kan förverkligas i deras ursprungliga form. Dessutom skulle skeppet vara relativt litet, så att dess byggnads- och underhållningskostnader kunde hållas rimliga, som i fallet Eugenia.

Ja, Västanfjärd har redan Eugenia, men många andra gamla sjöfartssocknarna saknar ett traditionellt segelskepp. Åbolands Sjökvarter kunde ha en marknadsnisch här.

Västanfjärd har, som Korpo och Nagu, de viktigaste träskeppsbyggningstraditionerna i Finland. I Västanfjärd finns ännu bevarad sådant kunnande, som annorstädes på Åboland har försvunnit. Här syftar man till t.ex. byggarna av storbåten Frid, de äkta skäriborna Rabbe Stenström (Westanfjärd's Allmogeseglare rf ordförande), och hans bror Thomas, och deras fader som också var med i projekt Eugenia. Dessa män representerar den försvinnande skärgårdstraditionen.

Lyckas man med att aktivera de lokala specialisterna, öppnas möjligheten att få Åbolands Sjökvarter till stånd.

Businessideen är, att man på Kalkholmen skulle bygga stommen till beställda båtar, och slutliga byggnadsskeden kunde man förverkliga hos beställaren, där de lokala sponsorerna också kunde få den synlighet de behöver.

När varje Västanfjärdsbyggda träbåtsprojekt skulle på det här sättet ha sin slutliga hemhamn annastans än i Västanfjärd, kunde det bli lättare att få de olika lokala hemhamnars sjöfarts/finansieringskällor att komma med att finansiera skeppsbyggen och deras årliga underhållning.

Ifall man kunde starta ett förberedande skeppbyggningsprojekt, 'hanke', kunde man med hjälp av det sondera a) det behövliga kunnandet/arbetsledningen, b) talkoarbetare, c) finansierare, både i Västanfjärd, där motiven skulle vara förverkligandet av Sjökvarteret, och i de Västanfjärdsbyggda skeppens andra hemhamnar, där motiven för verksamheten skulle vara att få ett nytt träskepp för ungdomen, turisterna och andra intresserade.

Västanfjärd har redan kunnande och erfarenhet.³

FÖRSLAG: i Västanfjärd grundas en ny varvförening, där byrådet är en medlem, för Sjökvarteret. Varvföreningen söker finansiering och sponsorer (som kan vara medlemmar i varvföreningen) till

---

³ http://eugenia.fi/?page_id=232&lang=sv

verksamheten, sköter om cafeet, souvenirbutiken, hamnbutiken och annan försäljning och kommersiell verksamhet, t.ex. uthyrning av husbilsplatser.⁴

Distribuerad byggmetod

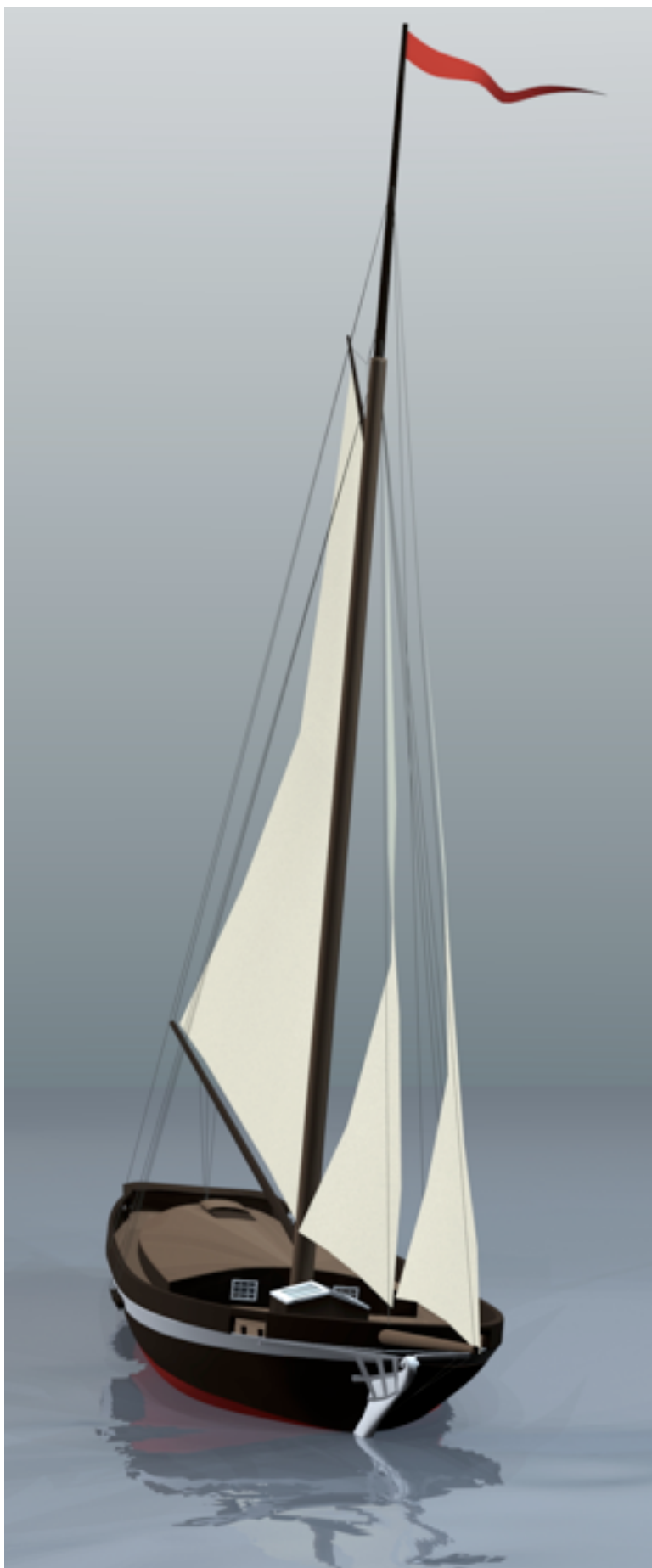
Holländarna producerade på 1600- och 1700-talen världens största flotta genom att tillverka standarddelar till skepp i olika länder, bl.a. i Finland. Delarna sattes ihop till hela skepp i Amsterdam.

I Västanfjärdsfallet skulle man förverkliga prefabrikationen/delproduktionen på Kalkholmen. För ett ca 15 m skepp skulle det ta 18 månader/2-3 byggare. Den slutliga monteringen skulle ske i beställarens/målgruppens hall. Detta skede skulle ta en vinter. Under tiden kunde man ännu lägga sista handen vid de sista skeppsdelarna på Kalkholmen. Totalarbetstiden på Kalkholmen skulle på det här sättet bli 2 år och målgruppens ett halvt år, sammanlagt 2,5 arbetsår.

---

⁴ Exempel: <http://www.viaporintelakka.fi/Yhdistys.htm>
<http://www.kanavansuuntelakka.fi/?Telakkayhdistys>

Prototyp

Skeppet Nagu Jakten ©ASOY 2006

Skeppet Nagu Jakten från början av 1800-talet uppfyller alla ovannämnda kriterier.

Nagu Jakten är en liten (14 m) men sofistikerad, mycket snabb och briljant seglande paketjakt, alltså egentligen en charterbåt. Hon var så bra, att hon bjöds ut till posten. De ursprungliga ritningarna är bevarade i postmuseet. Autentiska ritningar är läckert sällsynta. Sådana gjordes vanligtvis inte, för att inte tala om att sådana skulle ha bevarats.

Det finns två modeller av jakten, en i Vasa och en annan i Mariehamn. En 3D-datormodell av Nagu Jakten har tillverkats på arkitektbyrå Aaro Söderlund Oy.

När det gäller Nagu Jakten, kan originalritningarna förverkligas som de är, för användningsändamålet av jakten skulle förbli det ursprungliga. Man skulle inte alls behöva ändra mastverket eller formen av skrovet vid nybygget.

Av ovannämnda skäl ville Jerker Örjans från Sjökvarteret i Mariehamn i sinom tid att man skulle ha byggt den äkta och ursprungliga Nagu Jakten i Lovisa, i stället för den omritade Österstjärnan. Men så blev det inte, fast Jerker var nära att lyckas ett par gånger.

Traditionella skepp och båtar är aktuella i Nagu i detta nu. Under åren 2011-2012 byggdes fem nya allmogebåtar i skärgården. De stationerades i Väståbolands delkommuner, och används i skolningen av nya unga allmogeseglare (projekt Gip/Eija Gyllenberg/Nagu). Dessa allmogeseglare kunde fortsätta sin skolning på Nagu Jakten som är (bara) litet större än en storbåt.

Den 26.7.2012 arrangerades ett lokalt allmogebåt-evenemang i Nagu för andra gången, och den 11.8.2012 det första allmogebåt-evenemanget för hela skärgården. Totalt över 20 olika typer av allmoge- och storbåtar samlades i Nagu för att kappsegla ruten 'Apagrundet runt'.

I sjöfartskretsar i Nagu finns det intresse för Nagu Jakten. Tanken har småkokat i årtal redan. T.ex. **Johan Broos**, direktör för Nagu Andelsbank och ordförande på Nagu när servicenämnd och en erfaren seglare, anser Nagu Jakten vara ett intressant projekt.

Nagu Torghall 'Kajutan' ©Arkitektbyrå Aaro Söderlund Ab 2007-2008

En central verkställare i Nagu kunde kanske vara föreningen Försvunna Skepp och Farleder i Nagu rf., som bl.a. har arrangerat en fin vrakutställning och byggt kopior av gamla båkar (Museifarled). Nagu Jakten har diskuterats med dem i sex år redan. En annan väsentlig nagusysslare kunde vara Pro Nagu rf., som har varit med att arrangera allmogebåtdagarna i Nagu. En tredje intresserad aktör kunde vara Nagu närservicenämnd.

Nagu Torghall (Kajutan) - som Arkitektbyrå Aaro Söderlund Oy har ritat med tanke på byggning av Nagu Jakten - har (flyttbara) glasväggar, elcentral, förråd och två wc:n, och bra belysning. De mittersta fönstrena och balkarna i båda gavlar kan vid behov tas bort. Byggarbetet på vintermånaderna kan organiseras så, att sommarens torgförsälning inte rubbas.

FÖRSLAG: Nya skutar skulle byggas igen på Kalkholmen.

b) Skeppdelsproduktion

Skeppdelar behövs för eget båtbygge, samt alla andra byggningsprojekt, men också som prydnad.

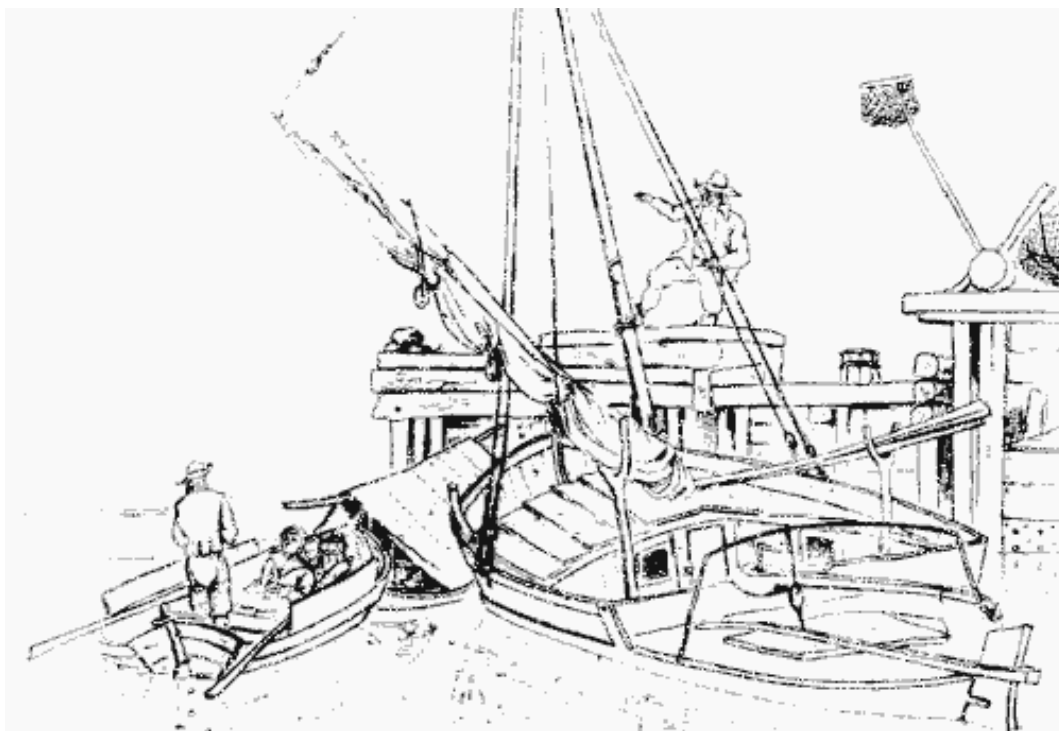
c) Allmogebåtsproduktion

De mindre och billigare allmogebåtarna har en bredare marknad än de riktigt dyra segelskeppen. Därför borde man undersöka bygandet av små träbåtar på Kalkholmen.

- dinghi-jollar
- allmogebåtarna:
  - ekan/ökan/ekstocken (2-4m)
  - (segel-)sumpen (4-5m)
  - jullen/jollan (4-6m)
  - skötbåten (5-9m)
  - storbåten (9-12m)
  - släpekan/forekan (8-12m)
- båtformade hyllor och andra möbler

FÖRSLAG: Entypsbåt 'sumpen' återbyggs på Kalkholmen.

- Sumpen

Sumpen i Stockholm, 1790

Under de senaste decennierna har det uppenbarats sig en tydlig marknadsnisch i det mångsidiga utbudet av allmogebåtar, när sumpjollarna har försvunnit.

Sumpjollan är en liten och praktisk, billig 'varmans allmogebåt', som på sistone inte har tillverkats mycket. Med den lösmastade, spetsgattade sumpen rodde man eller seglade man fisken levande från nätena, posten från postbryggan eller gästerna från stranden hem.

Dessa små allmogebåtar kan man tillverka på Kalkholmen, och således erövra båttypen till Åbolands Sjö kvarter i Västanfjärd.

Allmogebåtsproduktionen kan utvidgas till större modeller, ända till storbåten, alltefter marknaden börjar dra.

d) Båtrelaterade produkter

Vid Åbolands Sjö kvarter på Kalkholmen kunde man tillverka med traditionella metoder delar av segelskepp, och diverse andra produkter, som kunde säljas till träbåtarna, med även till 'landkrabborna'.

Repprodukter

- fendrar
- mattor
- hängmattor, knop- och stektavlor
- dörrstoppare
- smått och gott, som nyckelringar, serviettringar, gardinhållare, rephandtag mm.

Nätprodukter

- äkta nät - skolelever och ungdomar kunde lära sig att binda nät
- återvinning - begagnade fiskodlingssäcker (Salmonfarm Kasnäs?) som är hållbara, kunde förvandlas till intressanta recylings-produkter:
- hängmattor, solstolar
- hattar
- fisk- och andra nätkassar
- potatishandskar
- designprodukter => ideetävling för unga formgivare

Segel- och textilprodukter

- segel
- bomkapell, bomtält
- segeldukspaviljonger och solskydd
- hängmattor
- däckstolar
- kläder, accessoarer, skor
- världens fana för Västanfjärd (jmf. Bromarvs och Houtskärs fanor)

Skinnprodukter

- däckskor
- seglarhandskar, segelmakarens handskar
- Väderpung med 3 knop

Träprodukter

Trappbrunnstak, foto ©Aaro Söderlund 2012

- båkar
- bryggstegar, landgångar
- åror
- sjömanskistor, bord- och bänkkistor, sumpkistor o.dyl.
- skylights, däckfönster
- trappbrunnstak
- vikbara däckbord, terrassbord etc. och dito stolar
- tunnor, baljor
- träroder, block
- skåpsängar och annan inredning immarin anda

Skeppsmodeller

Eugenia-modell på Café Eugenia, foto ©Aaro Söderlund 2012

- modeller på Eugenia (=kopior på den befintliga modellen på cafeet)
- halvmodeller på segelskepp (på Västanfjärds sjökort!)
- alla typer av allmogebåtar; Stefan Löfvings båt
- flaskskepp⁵
- galjonbilder och andra skeppskulpturer, dekorationer

Fiskeredskap

- metruskor
- katjor, håvar, rusor
- sumpar

Metall

- en smedja behövs!
- ankare, skeppsklockor mm.

Glas

- glashyttan behövs!
- nätflöten, flytkulor
- däckprismor
- lyktor (som även passar stugor och trädgårdar)

e) Souvenirer

⁵ <http://www.eckero.aland.fi/hantverk/birger-bergman> t.ex.

- kopior av Västanfjärds skeppstavlur, affischer och inramade
- kort på skepp och båtar
- dito frimärken, kalenrar, spelkort, mm.
- byggsatser av skepp och båtar
- pappmodeller av byggnader, som: de två kyrkorna, skeppsredarens hus, kaptenshus, sjömanshus etc.
- 3D bilder (byggsats)

Dessa produkter, och nya motsvarande, borde också vara till salu på Kalkholmen, där själva Eugenia finns, redan på sommaren 2013.⁶

De ovannämnda båtdelarna och diverse artiklar och andra produkter som hör till Västanfjärds sjöfart kunde upprätthålla Åbolands Sjökvarters ekonomi och kassaflöde mellan de egentliga båtbeställningarna.

FÖRSLAG: Cafeet utrustar en souvenirhylla och börjar sälja marina souvenirer på kommissionsbas, genast.

f) Dr. Träbåt

Allt om service och reparation av träbåtar, också på nätet.

g) Sjökvarterets händelser

- Vinden Drar / Skandinavien

Västanfjärd kunde kalla alla skandinaviska allmogebåtar till det traditionella Vinden Drar-mötet (1985=>Åland, Finland, Norge, Svige, Danmark) i en vecka i slutet av juni.

- Rosenregatta / Skärgården

Västanfjärd kunde arrangera en 'Rosenregatta'-allmogebåtkappsegling för skärgårdens allmogebåtar, temat kompassrosen eller vindsrosen; som emblem en kompassros med rosor eller nypon på. Första veckoslutet i augusti, som Nådendal tidigare reserverat, är nu (tillsvidare) ledigt för Västanfjärd. Rutten kunde vara, beroende på vindarna, antingen Finnsjölandet runt eller Kimitoön runt (obs: högsta masthöjden 20 m).

- Allmogebåt-träff

Allmogebåtar i Nagu, foto ©Aaro Söderlund 2012

FÖRSLAG: Västanfjärd kunde kalla de traditionella träbåtarna/allmogebåtarna till ett stort sjömöte.

⁶ Exempel på marina souvenirer: http://eugenia.fi/?page_id=29&lang=sv

- Skutträff

Skutar i Nagu, ©Aaro Söderlund 2011

Huvudleden i Västanfjärd har ett djup -2,4 m som möjliggör besök av 14 medlemskepp av Skutförening Kustkultur i Finland rf.⁷

Båtens djupgående och namn

- 1,70 m Eugenia
- 1,80 m Lilla Lodsén, Österstjärnan
- 2,00 m Albanus, Alexandra, Anita Brun, Ihana
- 2,20 m Ingeborg, Ingrid
- 2,25 m (svarta) Helena
- 2,30 m Valborg
- 2,35 m Inga
- 2,40 m Svanhild, Vivan

På gränsen av möjligheter ligger:

- 2,50 m Inga-Lill, Jakobstads Wapen, Kathrina (den tremastade restaurangbåten)

För djupgående skulle vara endast:

- 2,70 m Joanna Saturna
- 2,80 m Linden
- 3,00 m (vita) Helena (STAF, <http://www.staf.fi/>)

På den slutna Västanfjärdsviken kunde man alltså arrangera oförglömliga segelbåtsmöten, där små segelskepp skulle se stora ut, och de stora vara mäktiga.

Programmet kunde bestå av besättningsmöten, utbyte av erfarenheter och besättning, programnummer, shanty- och dragspelsmusik, och kappseglingar av jollar eller allmogebåtar.

Kören Shanty Singers i Åbo (<http://www.shantysingers.com/>) har uppträtt gratis, mot endast reseersättning, kaffe och mat.

⁷ http://www.skutforening.org/index_se.html

- Tall Ships Races

Tall Ships Races äger rum på Skärgårdshavet närapå vartannat år (2003, 2007, 2009, 2011, 2013...). Största delen av deltagarbåtarna hör till mindre klasser (Class B, C, D). Dem kunde man kalla till Västanfjärd, ifall man kommer på en tillräckligt stor attraktion för deras kaptener, officerare och besättning. (Åbolands Sjökvarter?)

- Kajakmaraton

Lammala - Sundvik
Lammala - Bromarv (Bromarv runt)
Lammala - Hangö
Lammala - Dalsbruk
Lammala - Meriteijo
mm.

- Vinternot

Åskådarna med på isen och dra vinternot!

h) Sjökvarterets presentationer

På Västanfjärd Kalkholmen kan man arrangera föreläsningar för allmänheten (studia generalia), som fokuserar på träbåts- och -skeppsbyggande, Tall Ships Races och andra dylika aktiviteter, och som skulle skapa Västanfjärd en image som Finlands centrum för träbåtsbyggande. Samarbetspartners kunde vara Skutföreningen Kustkultur i Finland rf (www.skutforening.org), Viaporin telakka (www.viaporintelakka.fi), Sjökvarteret i Mariehamn (www.sjokvarteret.com), och Segelfartygsstiftelsen i Finlan (www.staf.fi)

Exempel på möjliga föreläsningar:

- **Thomas och Rabbe Stenström** / Westanfjärds Allmogeseglare rf, kunde berätta om den lokala föreningens verksamhet och storbåten Frid
- **Bosse Mellberg** från Korpo (före detta direktör för Skärgårdscentrum Korpoström (nuförtiden www.sunnan.fi/korpo.html) och Korpo Sea Jazz-aktivist och ordförande, har byggt sig själv den fina Storbåten Framtiden, och planerat allmogebåtsmuseet i Houtskär Näsby. Han har en 45 minuters presentation, som han har hållit i skolorna på Västaboland, och bl.a. på Nagu Rotary. Han kommer gärna till Västanfjärd, bara byrådet bjuder honom.
- **Eija Gyllenberg** från Nagu kan komma och berätta om sitt projekt Gip-Jiippi, som har producerat fem nya allmogebåtar till Åbolands skärgård, och tränar nu ungdomar att segla dem
- **Anders Fagerlund** från Åbo han samlat ihop en utställning om Kaj Dahls livsverk som skärgårdens fotograf, och är beredd att komma med utställningen till Västanfjärd. Följande utställningsprojekt, som Anders samlar, är allmogebåtsproduktionen i Västaboland.
- **Jerker Örjans** från Sjökvarteret Åland har forskat i Skärgårdshavets traditionella segelfartyg
- **Lennart Söderlund** bygger allmogebåtar i norsk vikingastil på Nagu Brännskär
- **Birger Bergman** från Eckerö, Åland kunde man inbjuda att berätta om byggandet av flaskskepp⁸
- Ordförandet för Viaporin Telakka, **Mikko Rytsölä**⁹ och andra aktiva i branschen.

Sjöföreläsningar varje sommarvecka eller varje månad i året kunde man åstadkomma med att kalla presentationer av olika båtbyggeprojekt:

- Frid/Västanfjär
- Framtiden/Korpo
- Aura/ Åbo

- Alma/1882 (Sveaborg)
- Jakobstads Wapen/ Jakobstad 1994 (1755)
- Eugenia/ Västanfjärd 2000
- Gerda Gefle/Gävle 2006
- Österstjärnan/Lovisa 2007
- Ihana/Luvia Laitakari 2011

⁸ www.eckero.aland.fi/hantverk/birger-bergman

⁹ tel. 0500-701 703 mikko.rytsola(a)kolumbus.fi

- Sammanfattning av Sjökvarteret

Projektet För Västanfjärd i Tiden av Västanfjärds byaråd föreslår bildandet av projekt för nybygge av Nagu Jakten. Projektet syftar till att bygga Nagu Jakten enligt ursprungliga ritningar först på Kalkholmen som delar, för att sedan byggas färdigt i Nagu torghall Kajutan, och riggas utomhus i Nagu.

Västanfjärd behöver en vision för tiden efter Nagu Jakten, som skulle vara ett preliminärfall för den nya byggmetoden. Senare kunde man fortsätta att bygga båtar enligt samma princip åt olika beställare.

Det behövs en alternativ verksamhetsplan, ifall planerna om Nagu Jakten misslyckas. Då kunde man tillverka båtdelar, små träbåtar, och ha Dr.Träbåt, olika evenemang och träbåtsföreläsningar.

Byrådet anser att de föreskrivna processvägarna är utvecklingsbara. Sjökvarteret på Kalkholmen kunde förverkligas genom dessa åtgärder så, att den traditionella träbåtsbyggnadskonsten kunde hållas vid liv i Västanfjärd, och överföras till följande generation - på så sätt, att även turisterna skulle komma till Västanfjärd för att beundra detta, för att shoppa, övernatta, eller till och med för att bosätta sig.

Med hänvisning till det föreskrivna är Västanfjärds byaråd intresserad att förhandla med Kimitoöns kommun om att hyra hela Kalkholmen och Klockaruddens hyresbrygga enligt sk. noll-principen. Dvs byrådet skulle inte betala någon hyra alls till kommunen, men skulle binda sig vid att sköta om det nämnda området bryggor och byggnader. Således kunde byrådet hyra ut cafeet och båtverkstaden åt vem som helst. Inkomsterna skulle i sin helhet användas till att utveckla området, med stöd av talkoarbete och projektfinansiering. På det här sättet skulle alla vinna: invånarna skulle vara nöjda, gästhamnen kunde utvecklas, och kommunen skulle inte behöva göra några investeringar, men däremot skulle kommunen ha sina byggnader i skick och skaffa nya skatteinkomster.

Kommunens stöd, annan finansiering; stödet räcker inte till inventarier, utan endast till underhåll.

3.2 Kalkholmens Gästhamn - Västanfjärd till en gästhamnsort

De långsiktiga uppföljningstudierna av småhamnsbesökare har visat, att båtfararna har två viktiga centrala kriterier när de väljer besökshamnen: läget i lednätverket och service i hamnen
I Västanfjärd är båda kriterierna utmanande.¹⁰ Hamnens kvalitetsnivå bestämmer också dess struktur.¹¹

3.2.1 Hamnens läge

Västanfjärd ligger avsides från de viktigaste båtlederna, egentligen 6 km inåt landet, i slutet av två smala och vinglande farleder, varav bara den ena är märkt på sjökortet. Kalkholmens gästhamn behöver högsta möjliga antalet officiella leder, och rediga (belysta) skyltar. Antalet farleder kan endast ökas med öppnandet av Norrsundets farleden (se ovan).

3.2.2 Service - tjänsterna i hamnen

Servicenivån i Västanfjärd är låg. Hur kunde båtfararna motiveras att komma ända till Västanfjärd, när Kimito turismcentrum Dalsbruk har svårt att driva sin gästhamn av brist på besökare.

När läget är så här utmanande, behöver man bjuda båtfararna en speciellt bra orsak att komma ända till Västanfjärd.

Orsaken kunde vara specialisering på träbåtar och -skepp, med andra ord Sjökvarteret.

Lammala behöver en tillräckligt djup och bred hamnbassäng, angående farlederna, pontonbryggor som har rätt höjd angående båtstocken, väderstation och vattenhöjdsräknare på nätet, fiskrökeri, försäljning av potatis, grönsaker, säsonsprodukter, sanitetsutrymmen (tre bastun med wc:n), disk- och tvättmöjligheter, och ett hamnkontor. Cafe Eugenia finns redan, och den kunde servera båtarna på beställning (frukost, semlor, osv.)

Försäljningsbodarna som brändes år 2012 borde byggas på nytt närmare stranden och 'ansiktet mot kunden' (ref. strandtorget i Bromarv, se bild). I andra gästhamnar säljer man från strandbodarna tiotals med

¹⁰ <http://venenetti.fi/satamat/saaristomeri/kemio-notholm/601-kalkholmen/kalkholmen-vastanfjard>

¹¹ SELVITYS VIERASSATAMATOIMINNAN EDELLYTYKSISTÄ VÄSTANFJÄRDIN ALUEELLA (LAMMALA / KALKHOLMEN) Markus Suomi 2011

olika marina brandklädesmärken och andra produkter. I hamnen kan också finnas en reservdelsförsäljning (typ Vestek), som samtidigt kunde sälja solpanels- och vindkraftutrustning till båtar och fritidshus.

Kalkholmens gästhamn kan bli intressant för båtfararna för de närliggande attraktionernas skull:

- golfarnas hamn   ref. Bjärkas och Vänoxa
- ryttarnas hamn   ref. Rohan tallit
- tennishamn   ref. Vårdkasens tennis, etc.
- minigolfhamn   ref. Vårdkasen

Lammalas tjänster kunde föras till närliggande skärgård med t.ex. en butiksbåt, servicebåt (post, medicinskåp, etc), som kunde ta sina rundor i skärgården, och resten av tiden betjäna gästhamnens båtgäster.

3.2.3 Hamnens struktur

När farlederna till Lammala är i skick, och motiven att komma dit, kan man börja betrakta strukturering av gästhamnen.

I idealfall finns gästhamnen, hemhamnen, segelsällskapets brygga, privatbryggor, restaurangbryggan, besöksbryggan, bensinservicebryggan, septikservicebryggan, och alla andra hamndelar i en och samma hamnbassäng. När hamnområdet är organiserat på det här sättet, kan det totala kundantalet överskrida den kritiska punkten. Kunden till en hamndel blir då samtidigt kund till andra hamndelar och företagare. Många bäckar små => synergi.

Däremot är alla olika hamnfunktioner i Västanfjärd spridda. Inom ett bekvämt gångavstånd från en av hamnarna finns ingen annan hamn, nära ett företag finns inte riktigt andra företag, publik utrymme, kyrka eller någon annan för turisten intressant attraktion. Spridningen bringar ingen bonus, däremot minimerar den synergi - och kundflödet i varje enstaka servicepunkt.

En viktig utgångspunkt är, att Lammala delgeneralplan får laga kraft, och att den stöder grundandet av gästhamnen på Kalkholmen.

Alternativa (stug)inkvarteringsmöjligheter är bra för båtgäster. De skulle också, utanför sommarsäsongen, bli till godo för träbåtsstuderanden och personalen på Sjökvarteret, och skapa synergi för caravanare.

3.3 Kalkholmens Caravan Parkering

På Kalkholmen kunde man anlägga en unik caravan parkering (matkaparkki, restplats), som kunde till exempel ha rosor som tema, med hjälp av Sagalunds museum och rosarium. (Se Rosenfabriken)

Ty båtsäsongen är bara ca. fem veckor av året, då är gästhamnens investeringar utan bruk 47 veckor av året. En gästhamn i sig kan knappt vara lönsam i finska förhållanden, utan förutsättersubventioner från samhället.

Caravan parkeringen kunde hjälpa med gästhamnens ekonomi på Kalkholmen. 'Matkaparkki', rastplats för 10-20 caravanfordon innebär en parkeringsplats avsedd för husvagnar och husbilar. Omfattningen och service- och prisnivån kan anpassas till lokala förhållanden (båtgästernas behov). Matkaparkki är dock inte en campingplats, utan en parkeringsplats (för max 3 dygn), där sidotältet, egen grill eller resemöblemang inte får användas.¹²

Caravanarna betalar för samma tjänster som båtfararna, men året om. 50% av caravanare reser också på vintern (SFC). Ett caravanarlag använder 100-200 €/dygn (SFC). Möjligheten att simma ligger högt på deras önskelista. En simplats kan röjas på Kalkholmens södra strand, med möjlighet till vinterbad (ref. simplats på detaljplanen).

Tömningsplatser och möjligheten att fylla på vattentankar är caravanarnas väsentligaste önskemål. El behöver man speciellt på vintern (SFC)

Marknadsföringen av restplatsen kan man sköta gratis via ACF¹³ till Skandinavien och Nordtyskland, och via SFC till Finland¹⁴

Restplatsen borde anses som en väsentlig del av gästhamnsverksamheten.

---

¹² <http://www.karavaanarit.fi/karavanare/pa-resa-i-finland/camping-i-finland/rastplatser/>

¹³ <http://www.autocaravanfinland.fi/>

¹⁴ <http://www.karavaanarit.fi/karavanare/sf-caravan/>

4. INFORMATIONSFÖRBÄTTRING

Ändringarna tar sin tid. Som första steg kan man förbättra marknadsföringen av det aktuella läget, och förbättra informationen på alla möjliga sätt. För detta behöver man ett marknadsförings- och informationsprojekt, som täcker allt från trafikleder och deras skyltning och banderoller, till turistinfo, IT-möjligheter och trycksaker:

4.1 Uppdatering av broschyrer

Saaristo.org har en hyllad serie av turistkartor och broschyrer. Västanfjärd kan vara bättre presenterad där. Hösten är den kritiska tiden varje år, då följande årets material görs färdig för tryck. Allt skulle vara färdigt för Matka-mässan i Helsingfors, (kring den 15.1.) Kontaktpersoner **Nicke Gestranus** och **Anita Salonen**, Pargas stad. Kimitoön har sina egna broschyrer och kartor som kan uppdateras ur Västanfjärds synvinkel. Kontaktperson **Gilla Granberg**.

FÖRSLAG: Västanfjärd handlar med egna trycksaker, liksom servicekartan, turistkartan, osv. Västanfjärds byråd utser en person som frågar Niclas Gestranus om marknadsföringsprojektets uppgifter, före årsmötet i april 2014.¹⁵

4.2 Turistinfons uppdatering

Finlands minsta turistinformation i Lammala, ©Aaro Söderlund 2012

Finlands minsta turistinformation i Lammala skall få infomaterial från Villa Lande, TurkuTouring, MEK och VisitÅland. Dessa tar också emot och delar ut infon från Västanfjärd.

FÖRSLAG: byrådet diskuterar marknadsföring och söker hjälp och medarbetare. Byrådet utser en person som skaffar infomaterialet till Lammala infokiosk för sommaren 2013, kontakt med kommunens turistinfo i april, eller i god tid före turistsäsongen.

¹⁵ http://www.pargas.fi/web/tjanster/turism/sv_SE/turister/; niclas.gestranus@pargas.fi; anita.salonen@pargas.fi

4.3 IT-information av Västanfjärd

- nätbutik för Västanfjärds produkter (på hemsidan)

På nätet hittar man förmånliga och lätta lösningar till en nätbutik¹⁶, och gratis råd.¹⁷

- **Facebook**

Länkar från facebook-sidan till hemsidan och nätbutiken, samt Västanfjärds företagares egna hemsidor.

- **Google**

Byarna och sevärdheterna på Google Maps: vem som helst kan lägga till 'My places'.¹⁸

- **Picasa** (fotografier)

Googles egen digital fotoalbum, som är lätt att använda och dela.¹⁹

- länkas med hemsidan, facebooksidan osv.

- **Wikipedia** (en grupp Västanfjärds-aktivister)

Byarådet utser en liten grupp intresserade som producerar information om Västanfjärd på Wikipedia.²⁰

- **Geocaching**

Det finns bra information om geocaching på svenska.²¹

FÖRSLAG: Ungdomsföreningen och skolorna bekantar sig med geocaching och tar det med i verksamheten redan på våren 2013.

- Nätmuseum: **Västanfjärd i tider**-3D terrängmodell, med bl.a. fornstrandlinjer:

- istiden
- Baltiska issjön, Yoldiahavet, Ancylussjön, Litorinahavet...
- stenålderns fyndplatser, forngravar och bosättningar
- bronålderns fyndplatser, forngravar och bosättningar
- järnåldern
- vikingatida Västanfjärd
- medeltida Västanfjärd
- Kimito friherreskap; gruvorna; båtbyggningsplatserna; byarna; annat

Bra exempel på nätmuseum finns.²² Sagalund har en interaktiv hemsida för Kimitoöns historia.²³

FÖRSLAG: Nätmuseet bildas i samarbete med Sagalund, Landskapsmuseet, Kimitoöns kommun och intresserade.

- Epokspel: **Västanfjärd i Tider**, på grund av föregående (nät-, elektronisk- och/eller brädspel).

Kimitoön har gett ut Kimitoö-spelet.²⁴

FÖRSLAG: en IT-företagare sökes, som kan börja producera epokspel.

---

¹⁶ t. ex. <http://www.kotisivukone.fi/esittely/verkkokaupparatkaisu>

¹⁷ <http://www.webopas.net/verkkokauppa.html>

¹⁸ på <http://maps.google.com/>

¹⁹ <http://picasa.google.com/>

²⁰ <http://sv.wikipedia.org/wiki/Portal:Huvudsida>

²¹ <http://www.geocaching.com>; mera om geocaching: <http://sv.wikipedia.org/wiki/Geocaching>; mera om geocaching i Finland: <http://www.geocache.fi/>

²² http://www.kauniainen.fi/sv/service_och_blanketter/kulturservice/natmuseet_grani/virtualmuseet_hemsida/valkommen/

²³ <http://www.sagalund.fi/interaktivt/?vs=1&ln=2>

²⁴ http://www.kimitoon.fi/media/utveckling/grafisk_manual/isla_1_2012_pelisivut.pdf

4.4 Marknadsföring

Allt det ovanstående blir synligt och kommer till allmän vetskaper genom ett 2-3 års marknadsföringsprojekt för en flerspråkig marknadsförings och kommunikationsyrkesperson.

- Projektet borde starta på hösten, för att få material med på MATKA-mässan i januari
- Image-marknadsföring:
- 'Västankfjärd är Finlands Florida' (Villa Felix) => tomter, fastigheter, gårdskarlstjänster, programtjänster, wellness-tjänster osv. för inflyttare
- 'Västankfjärd är barnfamiljernas paradiset' (Enkät) => tomter, bostäder, tjänster, hobbyn, färdtjänster för inflyttare
- 'Västankfjärd är en vacker ort att distansjobba' => arbetsutrymmen, tomter, bostäder, tjänster för inflyttare
- 'Västankfjärd lockar konstnärer och hantverkare' => se ovan
- **V** = '*Victory som Västankfjärd*'

- Marknadsföringssamarbete

- Kimitoöns kommun, Bromarv, Meri-Teijo (Salo)
- Region- och vänkommunsmarknadsföring
- Kommunförbundet, fackförbund
- Universiteterna, Brusaby, Aikuisopisto Timali (Raisio)
- Luckan
- Suomen Saaristovaraus/Finlands Skärgårdsbokning
- Skärgården-broschyr- och kartserien